

Eğitim Fakültesi Öğrencileriyle Görüşme – I

Yasemin Tezgiden-Cakcak¹

Yasemin: Hoş geldiniz. Farklı üniversitelerdeki eğitim fakültesi öğrencileri Milli Eğitim Akademisi ile dönüşen atama sistemini nasıl deneyimliyor, bu süreçte neler yaşıyor; onu bilmek, öğrenmek istedik sizlerden. Sizlerin bakış açınız çok önemli bizim için. Biraz kendinizden bahsederseniz çok sevinirim.

Ayça: Merhaba, ben dördüncü sınıf Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencisiyim. Bu dönem mezun olacağım. Mezun olacağım için yüksek lisans mı yapsam, AGS'ye mi girsem, KPSS'ye mi girsem falan diye böyle kafamda bir sürü seçenek var.

Özlem: Ben de Psikolojik Danışmanlık okuyorum. Üçüncü sınıftayım. Benim için de mezuniyetim yaklaştıkça böyle bir kaygı geliyor. Aynı Ayça'nın bahsettiği gibi böyle kafa karışıklıkları bende de oluyor.

Bahar: Ben İngilizce Öğretmenliği bölümünde dördüncü sınıf öğrencisiyim. Mezun olacağım umarım bu yıl. Benim de kafam bayağı bir karışık ne yapacağıma dair. Dördüncü sınıfın psikolojisi bayağı zormuş. Mezun olunca birkaç planımız vardı. Bu Milli Eğitim Akademisi ile bazıları bozuldu.

İhsan: Ben de dördüncü sınıf İngilizce Öğretmenliği öğrencisiyim. Hocam, ben geleceğe umutla bakıyorum. Bu AGS falan olayı komplike etse de ben her şeyin yoluna gideceğini düşünen, umutla bakan bir taraftayım. İşte mezun olacağım. Yüksek lisansı kovalıyorum. AGS, KPSS de çalışıyorum. Her şeye hazırlıklı olmaya çalışıyorum.

Yasemin: Anlıyorum, herkes için öyle mi? Bahar, sen de girecek misin sınavlara? Hazırlanıyor musun?

Bahar: Ben protesto ediyorum da kendi çapımda, ama ben girmeyince benim hakkımı daha çok alacak bazıları. Böyle bir durum da var. O yüzden kendi protestoma ihanet edip girmeli miyim bilmiyorum.

¹ yasemintezgidencakcak@gmail.com

Ayça: AGS'ye gireceğim. Bir de KPSS ile biz uzman olarak bakanlıklara ya da cezaevlerine falan atanabiliyoruz. O yüzden onu da deneyeceğim. Böyle kendime ALES, AGS, YDS, KPSS gibi bir plan oluşturdum. Ona biraz böyle çalışmaya çalışıyorum.

Yasemin: Kolay gelsin. Özlem, senin planların netleşti mi?

Özlem: Ben yüksek lisansa ve biraz daha psikolojik danışmanlık tarafına yoğunlaştığım için MEB'e atanmayı pek düşünmüyordum bölüme girdiğimden beri. Bir de böyle iyice zorlaşması iyice düşünmememe yol açtı.

Yasemin: Bu süreç size ne hissettiriyor? Önce hislerinizle başlayalım. AGS'nin gelmesi, Milli Eğitim Akademisi'nin kurulması. Ne düşünüyorsunuz bunlarla ilgili?

İhsan: Benim akrabalarım var öğretmenlik yapan, onlar "Gir ve 8 ay dayanırsın, moralini bozma" diyorlar. Benim en anlamadığım olay, çok düşük bir miktar para veriyorlar ve sanırım devletin sağladığı yurtlarda kalma gibi bir durum var. Ama o kaldığın yurttan da para alıyorlar senden. Bu çok garip. Zorunlu kıldıkları için, ben Ankara'da yaşıyorum ve Ankara'da böyle bir seçeneğim yok benim. İngilizce öğretmenliği için ya İstanbul'a ya da sanırım Kayseri'ye gitmem lazım. Yani insanları zorluyorlar. Şöyle hissediyorum ben: daha çok idealleri olan ve bir şeylerle uğraşması gereken insanları gereksiz bürokrasi adımlarıyla caydırıp daha başka insanların girmesini istiyorlar. Ben kendi açımdan dayanabilirim. Mesela benim için o eğitim iki sene olsa bile benim o eğitime katlanacak bir maddi gücüm de var mental yeterliliğim de var bence. Ama çoğu kişi için durum bu olmayabilir. Bunun da farkındayım ben. Öğretmen olmak için bir bedel ödemek gerekiyor gibi oldu bu süreç. O yüzden yani direkt caydırma diye düşünüyorum ben. Yoluma taş koyuyorlar gibi hissediyorum şu an. Çünkü, yoksa ben bu eski sistem olsa KPSS ile çalışıp, halledip, atanabileceğimi düşünen biriydim. Bundan iki sene önce.

Ayça: Ben devam edeyim. Birazcık eğitim geçmişimden bahsetmek istiyorum önce. Daha önce hukuk fakültesine yerleştim. Orada bir sene okudum, sonra biliyorsunuz o hukuk mezunlarının çilesini... Ve işte orada kendime bir gelecek göremedim. Sonra hem bu alanı seçtiğim hem de en iyi üniversitelerden biri olarak bu üniversiteye güvendiğim için buraya geçmeyi istedim. Ve hep böyle kafamın bir yerinde şu plan vardı, yani en kötü KPSS'ye girerim ve atanırım. Çünkü, sonuçta Türkiye'nin en iyi PDR bölümüne giriyorum ve o sınavı da yapabileceğime inanıyordum. Sonra klinik psikoloji yüksek lisansı yapmak istiyorum. Bunun ücretleri bir milyonu aştı. Burslu kabul almak özellikle PDR mezunlarına çok zor. Ben de devlete girmeye daha sıcak bakmaya başladım. Çünkü birincisi özeldeki maaşlar korkutucu, çalışma koşulları korkutucu ve her an kapı dışarı edilebilirsin. O yüzden devlet daha güvenli gelmeye başladı bana ama, bir anda AGS ile ilk 300'e girmem gerekiyor mesela şu an. Tamam, onu da hallettim diyelim. Her şey o kadar belirsiz. Çünkü 300 kişi alıyorlar. Kaç mezun var bilmiyorum ama sanırım 16 bin falandı diye hatırlıyorum en son boşta kalan.

Onun dışında beni en çok rahatsız eden şey belirsizlik. Çünkü zaten kendim belirsizlik yaşamamak için yatay geçiş yaptım, daha garanti gördüğüm için burayı. Ama bir akademi olmadan akademiye alım yapımları. Daha geçenlerde belli oldu. PDR sadece Ankara'da olacakmış ve ben şöyle düşünmüştüm. Belirledikleri yedi şehre de azar azar kontenjan açarlar, yaşayanlar buradakine gider. İstanbul'da yaşayanlar İstanbul'daki akademiye gider, Ankara'da yaşayanlar Ankara'daki akademiye gider. Daha küçük şehirlerdeki de kendine yakın olanı tercih eder diye düşünmüştüm ve planımı da açıkçası ona göre yapmıştım. Eğer akademi olursa bir yandan akademiye devam ederim, bir yandan da burada şu an kalacak yerim var, bir yandan da yüksek lisansıma devam ederim diye düşünmüştüm. Sonra bir anda açıklandı ve sadece Ankara'da olacak PDR. Yani okul öncesi Sivas'ta ve onları düşünmek bile istemiyorum. Sivas'a taşınmak istemezdim herhalde. Tabii kira belki daha uygundur ama yani Ankara'ya taşındığımda da Ankara'da şu an kimsen yok, kalacak yer nasıl olacak bilmiyorum. Ve bu arada ben de şey diye biliyordum, Eğitim Fakültesi mezunu olmayanlar iki sene akademide olacak, eğitim fakültesi mezunu olanlar için bir sene olacak diye biliyordum. Bu değişti mi bilmiyorum. Öyle, planlarım bozuldu gibi ama yine de şansımı deneyeceğim tabii ki ve Ankara olursa bir sene de Ankara'da yaşarım artık. Çünkü şöyle bir şey oluyor, benim ailem işçi bir aile ve şöyle diyorlar "İstanbul'da özel bir okulda çalışacağına, İstanbul'da hani 40 bin lira kira vereceğine gel bizimle yaşa." Ben de kendi hayatımı kurmaya çalışıyorum ve kendi hayatımı kurmak için de kendimi güvenceye almam lazım. Güvence olarak gördüğüm yol da buydu açıkçası. Ben biraz sinirliyim.

Özlem: En başından beri devlette öğretmen olma sürecinin KPSS ile olması bile beni bir noktada üzen bir şeydi. Çünkü bu bana şöyle hissettiriyordu: "O zaman eğitim fakültelerinin bir niteliği yok mu? Bu yüzden mi tekrar sınav yapıyorlar?" O sınavlarda da YKS'ye çok benzer şeyler sorulması, hatta daha da ağırların sorulması bazen, yer yer daha da detay bilgilerin sorulması... Bu zaten beni üzen bir süreçti çünkü içinden geçtiğim bir şeyi bana tekrar yaşatıyor, beni tekrar ÖSYM'nin bir sınavına sokuyor, sonra mülakata girmemi bekliyor, yeterince yorucu bir süreç olarak gözüküyordu. Hele şimdi böyle bir süreç olması bana şunu düşündürdü. Zaten öğretmenliğin değeri maalesef gittikçe azalıyor. Bir de değeri azalırken buna vermeniz gereken emek, ona ulaşmak için vermeniz gereken emek de aslında artıyor. Ama bir yandan değeri de düşüyor bence gittikçe. Bu da beni çok üzen ve biraz da aslında buradan uzaklaşmama neden olan bir durum da oluyor.

Ayça: Ben şu an 24 yaşındayım ve yaklaşık 18 yaşında liseyi bitirdim ve kendime bir 5 yıllık iyi kötü bir plan hazırlamıştım. Psikoloji yazmadım. Çünkü ataması daha zordu o zaman. Ve sonra bir anda dördüncü sınıfa geldim ve psikoloji okuyanlar da artık öğretmen olabiliyor, okulda çalışabiliyor çünkü AGS'ye girebiliyorlar. O yüzden bir genç olarak beş yıllık, on yıllık planımı yapmaya çalışırken bir anda o planların bozulması bizi çok güvensiz hissettiriyor ve böyle motivasyonu da kırıyor. Zaten sürekli sınavla boğuşuyoruz.

Bahar: Ben bayağı öfkeliyim aslında bu Milli Eğitim Akademisi'ne karşı. Ben daha öncesinde üç yıldır bir yerde çalışıyordum zaten bir kurumda. Ve benim ikinci sınıflardan lise sona kadar öğrencilerim vardı. İki yıl boyunca, üç yıl boyunca aynı öğrencileri böyle büyüttüm. İstifa etmeden önceki zamanda da yeni kayıt döneminde benim bütün öğrencilerim, velilerim, işte tekrar Bahar Hoca gelebilir mi diyorlardı. Bana gelip söyleyen velilerim vardı, pazar günü şöyle şöyle kursumuz var, cumartesi sınıfı açabilir misiniz gibisinden. Çünkü ben çocukları gerçekten çok seviyorum. Ve ders işlemeyi de çok seviyorum, öğretmenlik yapmayı da çok seviyorum. Şimdi ben orada istifa ederken diğer hocaları biliyorum. Böyle çocukların dersine girebilecek kişileri de biliyorum. Hatta benim eski öğrencilerimden olanlar da var. YKS'ye hazırladığım öğrencilerimden. Ve çok üzülerek ayrıldım. Çünkü onları tanıyorum ve kesinlikle yeterli ilgileri, sevgileri, öğretmenliğe ilişkin düşünceleri yok. Ve en çok üzüldüğüm kısım oydu. Şimdi bu şöyle bağlantılı burada. Bir öğretmenlik mezunu olmayan bir insan. İngiliz dili edebiyatı, mütercim tercümanlık. Biraz daha sayayım, kusura bakmayın. Bu bölümlerden gelip sıfır pedagojik bilgiyle, formasyon şartı da kaldırıldı çünkü. Öğretmenlik mezunu olmayanlar da bir yıl eğitim görecektir, hiçbir süre farkı yok. Hiçbir pedagojik bilgisi olmadan bir yıl daha öylesine birkaç tane bir şey alacak böyle, öğretmen olacak ve sonra o çocukların dersine onlar girecekler. O çocukların hak ettiği de bu değil. Bu ülke nasıl gelişecek? Eğitimle gelişecek. Eğitim olmadan hiçbir ülke gelişmiyor zaten. Bütün ekonomi de, adalet de, sağlık da, hepsi eğitimden geçiyor. Biz eğitimi o kadar yıktık ki bununla. Benim en çok sinirlendiğim kısım bu. Gerçekten çok üzülüyorum. Bir de gerçekten hak yiyorlar. Ben ülkenin en iyi üniversitelerinden birinden mezun olacağım. Gerçekten benim önümde çok daha fazla iş imkanı var belki. İhsan'ın önünde de çok var. Ayça ile Özlem'in önünde de çok daha farklı şeyler var. Ama biz buraya girmek istemesek bile, o seçeneklere yönelmek istesek bile bu bizim hakkımız olmalıydı. Çünkü asla aldığımız eğitim aynı değil. Bu bir. İkincisi, yani sen bana nasıl güvenmezsin? Bizim üniversitelerimiz dünya sıralamalarına giriyor. Yani bizim eğitim fakültemiz böyleyken, bu durumdayken sen nasıl bize güvenmezsin? Bize güvenmiyorsan senin başka işin ne? Neden biz varız? Ben işte bu üniversitenin İngilizce öğretmenliğine girmek için çok çalıştım, çok çabaladım. 4 yıldır da çok çalışıyorum. Zor da bir bölüm. Neden zor? Kendimizi çok geliştirmeye çalıştığımız için ve hocalarımız da bizden bunu çok istiyorlar. Kendimizi geliştirmemizi istedikleri için bizi zorluyorlar. Ve ben bunlardan geçiyorsam ve bunlardan geçmeyen insanlar böyle bir konuma benimle aynı şekilde gelebiliyorsa, bu gerçekten çok büyük bir hak yemektir ve ben buna da çok sinirleniyorum. Ben bunu tercih etmesem bile bu benim hakkımdı önce. Şimdi bunu benden alıyorlar. Oradaki üniversite buradaki üniversite. Belki adını bile duymadığınız üniversiteler... Biliyorsunuz ülkedeki üniversite sayısı da çok fazla. Gereksiz bir şekilde. Onlarla aynı konuma gelmek benim canımı çok sıkıyor. Ciddi anlamda sıkıyor. Yani bilemiyorum. O yüzden sinirliyim bayağı. Ama bizdense, bizim hakkımızdansa en çok o çocukların hakkı yeniyor, ona daha çok sinirleniyorum. Yani gerçekten hiçbir çocuk sevgisi olmayan, bilgisi olmayan, atanamamış ya da işte farklı bölümlerden, işte psikolojiden mezun olmuş, atanamamış, bir psikolojik

kliniğe girememiş, yine adını bilmediğimiz bir üniversite. Diyecek ki, ya ben AGS'ye gireyim, bir şey yaparım, atanırım. Bir de yanlış bilmiyorsam aynı puansa kura çekiliyormuş. Yani biz KPSS'den sonraki mülakatlarda neler olduğunu gördük zaten. Bu kurada da farklı bir şey olacağını düşünmüyorum. Bir tanıdığın araya girmesi, o kurada isminin çıkmasının yeterli oluyor. Bu çocuk, ya bu insan gelecek. O düşünceyle gelecek. Ben iş bulamadım, bunu yaparım. O çocuklara yazık değil mi yani? Çok yazık, gerçekten çok yazık. Bütün hayatlarını karartacaklar. İlkokuldan itibaren... İlkokul eğitimi zaten çok önemli. Ortaokul, işte liseye geçiş, lisedeki o süreç, üniversiteye geçiş, üniversite mezunu... Ya hepsi birbirini böyle domino taşı gibi o kadar etkiliyor ki. Ve bu gerçekten iş bilmeyen insanlar geldiği zaman o çocukları da o kadar çok etkileyecek ki.

İhsan: Ben bu konuda Bahar'a aşırı katılıyorum. Herkesin öğretmen olma durumu o kadar komik ki. Benim ablam 37 yaşında. Bundan 15 sene önce yönetim-bilişim sistemleri bitirdi ve şu anda memur. Haftanın 5 günü çalışmak zor geliyor ablama ve ablam diyor ki: "Ya İhsan, bu AGS'ye ben de gireyim, bilgisayar öğretmeni olayım. 3 gün çalışırım, çok daha vaktim olur." Mesela, yani dünyanın öğretmenlikle en alakasız insanı bile 2 gün daha az çalışırım diye AGS'ye girip öğretmen olabilirim diyor. Bu yani dünyanın en saçma şeyi.

Ayça: Şimdi bilgisayar öğretmeni olurum deyince aklıma geldi. Bizim de şu an şey gündemde, okuldaki işte bilgisayar öğretmenliği, fen öğretmenliği gibi bölümlerin kapanması gündemde. Zaten bu kampüste eğitim fakültesi dışlanan bir şeydi. Herhalde tamamen kapatıp kurtulmayı planlıyorlar. Yapılan bu sistemle de çok mantıksız değil açıkçası.

Yasemin: Peki sizce neden böyle bir sisteme gittiler? Nasıl okuyorsunuz bunu?

Bahar: Yani bilmiyorum. Ya o kadar belli ki yani bizim ülkemizde işsizlik sorunu had safhada. Bu işsizlik sorunu had safhada olmasının da sebebi gerçekten aşırı, gereğinden fazla olan üniversite sayısı. Çünkü, eksi net fizik yapan insanlar fizik okumaya gidebiliyor şu an. Öyle üniversitelerimiz var bizim. Diğer işsizlik sebepleri de araştırma üniversitelerinin mezunlarının da işsiz oluyor olmasının sebebi iş beğenmemeleri. Ki ben bunu onların en büyük hakkı olarak görüyorum. Çünkü ben bu kadar emek verip o okula giriyorsam, orada bir network oluşturuyorsam kendime, senin verdiğin 30 bin lirayla sana kölelik yapamam. Ben bunu beğenmiyorum ve bu benim hakkım. Bunun da bu yüzden olduğunu düşünüyorum. Ve burada işsizlik sayısını azaltılmış gibi göstermek için işte alacaklar bir yıl işte eğitim verecekler. Yani toplam kaç bin kişi alınacak? Onun sayısı vardı ama şu an hatırlamıyorum. Yani 50-60 bin kişi alınsın akademiye hadi. Bu yıl 50-60 bin kişi işsiz olarak görünmeyecek. Bu işsizlik sayısını düşürüyormuş gibi. Sonra sözleşmeli olarak atayacak. Gerçekten atamayacak da. Sözleşmeli anlaşma yapacak. İki yıl gibi bir süreymi yanlış hatırlamıyorsa. Sonra belki bir sorun olmazsa o sözleşmeli kısmından sonra kadroya atanacaksınız. İşte bu sürede genişletecekler bu akademiye. Zaten atanamayan bir sürü öğretmen var. İşte intihar eden kaç tane öğretmenimiz var, bizim atanamadığı için. Öğretmenlik

mezunu olmayanları da gelip öğretmen yapıyorlar. Öğretmen sayısı 100 iken, mezun öğretmen sayısı şu an 200 oldu. Çok mantıksız bir yere gidiyor ama gerçekten dünyanın en geçici çözümü için o kadar kalıcı sorunlar yapıyorlar ve bu benim çok gücüme gidiyor. Benim aklıma başka bir sebep gelmiyor. Atayamadıkları bölümleri de işte böyle gelip öğretmenliğe atamaya çalışıyorlarmış gibi bir durum var şu an bu AGS yüzünden.

Ayça: Geçen haftalarda okudum, YÖK ve üniversitelerdeki öğretmenlik eğitimi ve okullarda istenen eğitim uyuşmuyormuş. Üniversitelerden mezun olan öğretmenler okulda çalışmaya uygun değilmiş, akademi de bunu sağlamaya yönelikmiş. Böyle akademiye öven bir yerden böyle bir yorum görmüştüm. Sonra düşündüm yani olabilir mi gerçekten biz okullara uygun bir şekilde eğitim görmüyor muyuz acaba diye. Ama şöyle bir şey var, dördüncü sınıfta staj yapıyoruz okullarda. Bunun bizi okullara hazırladığını düşünüyorum. Sonra ben kaç tane sayamayacağım kadar bu sınıf yönetimidir, okul yönetimidir gibi dersler aldım. Bunlarla da okulu tanıyabildiğimizi düşünüyorum en azından teorik olarak. Birinci sınıfta oryantasyon dersinde hocamız bize üstüne basa basa şunu söyler: “Biz okul için yetiştiriyoruz sizi. Siz psikoterapistlik ya da klinik psikoloji falan tabii ki bu şansınız da var ama gerçekten net bir şekilde bunu yapmak istiyorsanız psikolojiye geçin” der. “Biz sizi okul içine yetiştiriyoruz.” Akademiye savunan bir yerden böyle cidden anlamaya çalışıyorum. Tamam öğretmenlik mezunları okula uygun değil diyelim. O zaman neden herkese açıyorsun akademiye? Ya da dört yılda eğitim fakültesinde veremediğin eğitim nasıl bir senede tamamlanabiliyor? Ve akademiye de öğretmenler de üniversitelerden gelecek. Yani hiçbir şekilde oturmuyor kafamda. O yüzden Bahar’ın dediklerine katılıyorum. Çok fazla öğretmen işsiz var ve öğretmenlerin sesi nispeten çıkıyor, atanamayan öğretmenlerin. Böyle bir şey uydurduklarını düşünüyorum. Hani sırf bir parmak “bal çalmak” için.

Yasemin: Ama bu bal çalmak da değil. Yani öğretmene asgari ücreti veriyor. Nasıl bir bal çalmak bu?

Bahar: Yani öğretmenlere bal çalmıyor ki burada. Öğretmenlik mezunu olmayıp ona ekstra bir iş fırsatı vermiş oluyor öğretmenlik mezunu olmayanlara. Diyor ki: “Sen formasyonu da alma. Bölümünde iş bulamadıysan mezun olunca işte sevmediysen gel AGS'ye gir. TET yapacaksın yani yine. TET'yi çöz. Sonra belki sıraya girersen öğretmen olursun, atanırsın. Devlete girersin direkt. Staja gitmek zorunda değilsin. Onu yapmak zorunda değilsin.” Yani bize bal çalmıyor ki zaten. Bizim yerimize girerler şimdi. Çünkü mesela ben bu dönem mezun olmaya çalışıyorum. Benim sekiz tane dersim var. Staj var bunun yanında. Ki staj dersimiz, hani stajın yanında bir de staj dersimiz var biliyorsunuz ki. Ki onda da bizim yükümüz fazla. Mezun olmamıza 3 ay kalmış. Artık bir şeyler de zaten bizi sıkıştırıyor ne yapacağımıza dair. Ben hala her hafta makale okuyorum. Benim stajımla alakalı, öğretmenliğimle alakalı neler yapabileceğim, kendime katabileceğim şeyler, işte bu stajdaki ya da öğretmenlikteki sorunlar, bunlara bulunabilecek çözümler. Biz gerçekten her hafta 40-45 sayfalık makale okuyup

gidiyoruz. Hala. 3 ay kaldı. Yani biz bunu geçmiş 3 yıl boyunca da yaptık. Gerçekten hani Ayça'nın dediği gibi bizim sayısız psikolojik, işte pedagojik dersimiz var. İşte eğitim bilimlerinden derslerimiz var. Inclusive Education, işte Classroom Management geliyor, Guidance geliyor. Bu yıl Guidance alıyoruz ekstra. Ondan sonra zaten işte Introduction to Education, Turkish Education System. Hani gerçekten eğitimi bizim kadar kapsamlı bilen kim olabilir? Burada şu, yani eğitim dışında, öğretmenlik mezununun dışında kim bu kadar iyi eğitim sistemini bu kadar kapsamlı görmüş olabilir? Sadece pedagojik formasyon olarak bahsetmiyorum yani bundan. Biz gerçekten eğitim sistemini de öğreniyoruz. Eğitim sisteminde neler olabileceğini de öğreniyoruz. Yönetmelikleri öğreniyoruz.

Özlem: Gerçekten Bahar'ın bahsettiği gibi çok fazla ders alıyoruz. Bizim hocalarımız hep şöyle der: "Siz bir sistemin içine uyduğunuz için buradasınız. Bir şekilde uyum sağlamayı başardığınız için buradasınız ama bu uyumu sağlamayı başaramayanları da düşünmek zorundasınız." Bunların farkında olarak yetişmemizi bekleyerek bize bir şeyler veriyorlar. Biz hoşumuza gitmeyen şeylere karşı çıkabilecek durumdayız bence. Bu akademide ders verecek hocalar da tamamen seçilmiş olacak. Mesela bizim üniversitelerdeki hocaların bazılarını isteseler de işten çıkaramayacaklar. Çünkü hocaların belirli bir hakları var. Hoşlansalar da, hoşlanmasalar da belirli bir hakları olduğu için onlara kimse dokunamıyor. Onlar da kendi anlayışlarına göre bu sorgulamacı bakışla öğrenci yetiştirdikleri için ve bu bilindiği için belki de gerçekten bizim nitelikli olarak gördüğümüz ama onlar tarafından istenmeyen bir şeyi burada engellemeye çalışmak amaç olabilir gibi geliyor bana.

İhsan: Ben kendi adıma biraz umutluyum. Çünkü ben şöyle düşünüyorum, zaten caydırıcı dedim, şu yüzden dedim. Ben en iyi üniversitelerden birinde okuyorum. Az çok kendi yetkinliğim var. Bir şeyleri, bir şeyler için uğraşırsam elde edebilirim. Ama işte bu AGS, o kadar külfetli ki. Şu anda araştırma üniversitelerindeki öğrencilerin % 80'i "Ben bununla mı uğraşacağım, başka bir şey bulurum" diye düşündüklerini varsayıyorum. Bizim bölüm için de öyle. Arkadaşlarımız arasında kimse AGS'yi adam akıllı bir plan olarak görmüyor. Çünkü neden? Uğraşacağım iki sene. Bence bu sayede gerçekten kalifiye olacak ve gerçekten bazı konularda çocukları etkileyecek insanları bu şekilde caydırıyorlar bence. Çünkü sonuç olarak, yine ablamdan örnek vereceğim, orada bir şey dendiği zaman ablam biraz da şey diyecek, tamam ben hiçbir şeye karışmayayım, iki senemi okuyayım, atanayım, mis gibi maaşımı alırım. Hem de iki gün, dört günüm boş olur haftada diyecek. Böyle düşünecek insanların çoğu zaten, çocuklara işte eleştirel düşünme, sorgulama, böyle şeyleri aşlamak geldiği zaman da aman, ben önüme ne gelirse onu anlatayım. Zaten zar zor öğretmen oldum. Daha fazlasına gerek yok diye düşünülecekler bence. Bence asıl amacı bu, AGS'nin. Çünkü işsizlikten falan bahsedildiği zaman da herhangi bir dişe gelir etkisi olduğunu düşünmüyorum AGS'nin. 10.000 kişi nedir yani? Yüzelere baktığımızda 10.000 kişi hiçbir şey.

Öğretmen açısından baktığınızda da. Ben tamamen işte bu caydırıcılık olarak görüyorum bunu.

Yasemin: Evet, güzel bir noktaya değindin. Aslında ben de size onu soracaktım. Sizin de arkadaşlarınızın da başka seçenekleri de var. Diğer arkadaşlarınızdan ilgi az mı AGS'ye ya da atanmaya?

Özlem: Benim gözlemlediğim ilgi genel olarak az ve azalıyor da. Bir de az önce konuşulanlar bana şunu düşündürdü. Biz gerçekten çok yoruluyoruz. Daha nitelikli diyebileceğim üniversitelerde okuyan öğretmen adayları olarak gerçekten yoruluyoruz okurken. Mesela Bahar'ın dediği gibi hem stajım var ama hem okuma yapıyorum hala. Gerçekten bizden sürekli belli bir akademik seviyede olmamız bekleniyor ve bu bizi okurken yoruyor. Hazırlık okuyoruz, bazılarımız mezuna kalmış oluyor. Çoğumuz 24-25 yaşında mezun oluyoruz ve bunun üzerine bir de bir iki yıl böyle bir sürecin içine girmek daha da yorucu hale geliyor. Başka seçeneklerimiz olduğunu düşündüğümüz için de o seçeneklere yönelmemiz kolaylaşıyor. Ama mesela ben böyle daha ücra bir üniversiteden, adını çok da duymadığımız bir üniversiteden mezun olsaydım ya da oradan mezun olmak üzere olsaydım belki de tek seçeneğimi bu olarak görecektim. En iyi seçenek benim için bu olarak gözükecekti belki de ve mecbur olarak düşüncektim kendimi bir şekilde. Bunu yapmaya gidecektim. Ama mesela şu an online bir kurumda çalışıyorum ve orada çalışmaya devam etmek mezun olduktan sonra devlete atanmaktan çok daha avantajlı gibi gözüküyor bana. Çünkü orada da beraber fikirlerimizi tartışabiliyoruz ve fikrimin değerli olduğunu hissediyorum. Maaş konusunda da yakın bir şey var devlete. O zaman orası daha mantıklı geliyor açıkçası. Evet, devletin garanti yanı güzel tabii ki ama karşısında vereceğim emek ve sonra alabileceğim şeyin beni düşündürmesi bana bunu yapmamayı ve onun yerine daha alternatif yollar aramayı düşündürüyor.

Ayça: Ben şunu ekleyebilirim işte dediğim gibi dördüncü sınıfım ve bu dönem mezun olacağım ve böyle arkadaşlarımla konuşurken "AGS çalışacağım" falan diyorum "AGS ne?" diye soruyorlar. Yani AGS'yi bilmiyor bölüm arkadaşlarımla çoğu. Yani muhtemelen Eğitim Fakültesi mezunu olmayan birçok kişi AGS'nin farkındadır. Benim de memurluğa ve AGS'ye karşı açıkçası çok bir fikrim yoktu. Çünkü dediğim gibi başka şeyler yaparım diye düşünüyordum. Böyle kısa bir staj yaptım Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda. Memurlarla bir hafta geçirince memur olmanın tüm yollarını öğreniyorsun. Sonuçta işte şuna girebilirsin, buna girebilirsin. Önce şuna atanırsın, sonra oradan unvan yükseltme olur falan. Şu an öğrenci olan, iş arayan benim, ama cidden bunu kovalamak gerekiyormuş yani bu sistemde. Öyle. Üzücü yani bu durum da. Hani çoğu PDR mezununun insan kaynaklarına yönelmesi şu an beni çok üzüyor açıkçası. Ve ben de direniyorum gerçekten insan kaynaklarına gitmemek için, ama olmazsa bir şekilde ben de buraya yönelmek zorunda kalacağım.

Yasemin: Neden üzüyor bu seni?

Ayça: Hocam çünkü gerçekten eğitime dair, çocuklara dair bu kadar ders aldıktan sonra tamam insan kaynaklarında da öğrendiğimiz psikoloji bilgilerini kullanıyoruz, ama okullarda çalışmak yerine sadece işe alım yapan biri olmak yani aldığımız eğitimin bir karşılığı değil. Bilmiyorum, okullarda daha faydalı olabiliriz. Bizi devlet kullanabilir. Ben PDR mezunu olacağım ama liseden mezun olana kadar hiçbir PDR'ciyle görüşme yapmadım. Hani neden yapamazsın ki çocuklar bizim gibi PDR'cilere sahip olup ya da İngilizce öğretmenlerine?

Özlem: Ben de şunu eklemek istiyorum. Ben de ilkokul, ortaokul, devlette okudum. Orada bir kere sadece ortaokulda psikolojik danışmanımızın sunum yaptığını hatırlıyorum. Hiç böyle odasına girmeli bir konuşma yaşamadım. Lisede özel okula gittim ve dershaneye gittim ve hiçbirinde, orada gördüğüm üç okul psikolojik danışmanının üçü de psikolojik danışmanlık mezunu değildi. Hepsi farklı farklı bölümlerden mezundu. İki sosyoloji, biri matematik mezunuydu ve bu işi yapıyorlardı. Ve zaten çoğu program yazma üzerinden ilerliyordu. Yani aslında psikolojik danışman dememem daha doğru olur. Daha çok bir öğrenci koçu gibi çalışıyorlardı.

Bahar: Hocam yani bize gerçekten şöyle değer vermiyorlar, bize sahip çıkmıyorlar. Hani gerçekten bizden korktukları için mi ya da başka bir sebepten dolayı mı bilmiyorum ama başka çocukların, gerçekten küçük çocukların geleceğini tehlikeye atacak kadar böyle bir şey yapmaları bana çok garip geliyor. Yani bize sahip çıkmadıkları için, bizim önümüzde bir sürü farklı imkan olduğu için biz buna yönelmek yerine onları seçebiliriz. Gerçekten sen bana değer vermiyorsan ben neden ekstra buna uğraşayım ki? Gerçekten bu kadar değersizleştirmek... Ben tabii ki ülkeme hizmet etmek istiyorum. Ülkemin daha iyileştiğini, geliştiğini görmek istiyorum. Eğitimin daha iyileştiğini, geliştiğini görmek istiyorum ve bunun için gerçekten çabalamayı çok istiyorum. Ama bana böyle bir alan vermiyor. Bana bu alanı verecek kadar sahip çıkmıyor. O zaman ben ne yapıyorum? Benim okulumun bana verdiği imkanlarla ben yurt dışında öğretmenlik yapabilirim. Benim diplomam geçerli orada. Yani kabin memuru olmayı düşündüm. Hiçbir önemi kalmadı. Giderim, ülke gezerim, pasaportu alırım, hallederiz. Hiçbir şey yapmıyorsun; ülke gezip duruyorsun. Orada otelde kalıyorsun, burada mükemmel bir hayat gibi geliyor yani, hani şunların karşısında. Ben mezun olmaya yakın ben yurt dışındaki okullara yazayım, ilkokullara yazayım, ortaokullara, liselere yazayım. Ben böyle bir üniversiteden mezunum. Böyle dersler aldım. Transkriptim bu şekilde. Ortalama bu şekilde. İşte bunları bunları yaptım okul hayatımda. İyi okullarda okuduğumuz için bizim bu kulüplerde, gönüllülük projeleriyle diğer şeylerle bunlara karşı da daha iyi avantajlarımız var. Mutlaka biri olur. Bundan da eminim. Böyle bir güvencem de var. O zaman ben oraya gideyim, bana o sahip çıkıyor. Senden daha çok sahip çıkıyor gibi bir durum var burada. Zaten bizim sınıfta biliyorsunuz öğretmen olmak isteyen var mı sorusunda parmak kaldıran iki ya da üç kişi var. Birisi de yarım el kaldırıyor yani. Bizde zaten doğru düzgün öğretmen olmak isteyen öğrenci yok. Çünkü bizim okulumuzda öğretmenlik yerine başka şeylere

yönelmeyi tercih edebiliyorlar. O yüzden AGS'ye girmeyi planlayan az arkadaşım var. Daha çok dışarıdan bildiğim, eski arkadaşlarımdan, öğretmenlik mezunu olmayıp AGS'ye hazırlanan arkadaşları var. Bir de utanmadan bana soru atıyorlar bazen, sinirleniyorum. Ben de o zaman diyorum ki: “Giderim.” Yani kendimi burada başka bir akademiye girene kadar ya da işte gideyim; biraz orada çalışayım, orada deneyim elde edeyim, yüksek lisansımı yapayım, doktoramı bitireyim. Sonra buraya gelip, ben yine gerçekten ülkeme hizmet etmeyi daha çok isterim, buradaki öğrencilere yardım etmeyi daha çok isterim. O zaman buradaki üniversitelere gireyim. Ama bu çocuklar, ben geldim, o üniversitelere hoca oldum diyene kadar bu çocuklara da işte bu AGS'den atanmış hocalar girecek. Onu ne yapacağız? Neyi nasıl toparlayacağız?

Yasemin: Peki çevreniz size nasıl tepki veriyor? Aileleriniz ya da çevrenizde sen şu üniversite mezunusun öğretmen mi olacaksın gibi bir tepki var mı?

Özlem: Benim ailem aslında başından beri bunu çok destekliyorlar. Hatta ben istemediğim için biraz üzülüyorlar gibi. Ben desem ki: “Bugün işte ben karar verdim, ben öğretmen olmak istiyorum, memur olarak bunu yapmak istiyorum,” çok sevinirler diye düşünüyorum. Hatta bu eğitim sürecini de çok fazla kafaya takmamamı, günün sonunda benim gibi bir adayın kesinlikle seçileceğini, buna inandıklarını, benim diğer şeyleri kafaya takmadan kesinlikle hedefime odaklı olmamı istediklerini falan söylerler muhtemelen. Diğer aile üyelerimde de, mesela aile büyüklerinde de, dedelerde, halalarda, hepsinde de genel yaygın görüş bu şekilde geliyor bana. Çünkü mesela ailemde özel sektörde çalışmış insanlar ama hala devlete sırt dayamak en güvenlisi gibi düşünüyorlar. “Türkiye’de değişimler olur ama sen yolunda ilerlemeye devam et her koşulda” gibi bir algı var onlarda daha çok.

Ayça: Ben annelere başta söylememiştim öğretmen olarak atanabileceğimi. Çünkü rehber ve psikolojik danışmanlıkta öyle bir şey oluyor, tam olarak ne yapacağımızı bilmiyorlar. Annemin de hep kafası karıştı. Yani bu çocuk okuyor da ne yapacak diye. Ve sonra devlete öğretmen olarak atanabildiğimi söyleyince annem çok rahatladı. Ama şöyle bir durum var. İşte ablam da öğretmenlik mezunu. Atanamadı. Şu an özel okulda çalışıyor. Mesela ablama, işte bu planımdan bahsettiğimde o hiç böyle bir plan yapmamışım gibi davranıyor. Çünkü onun benden beklentileri çok yüksek. “İşte yurt dışında yüksek lisansını yap, orada çalış, neden işte bu seçeneği değerlendiriyorsun falan” gibi şeyler söylüyor. Ama ben de artık hem ülke bu haldeyken hem dünya bu haldeyken, yurt dışında da kendimi güvende hissetmeyeceğim. Ekonomik olarak zaten çok zorlayacak. Gerçekten ülkemde kalıp çalışmak istiyorum. Çocuklarla çalışmak istiyorum. Bu kadar basit bir şeyin bu kadar zor olması tabii ki üzücü. Ama öyle yani desteklenen bir yerdeyim ama bir yandan da aileme şeyi anlatamıyorum mesela hani ne kadar zor olduğunu, bir yanda mülakatla eleyebileceklerini ya da alımların çok düşük olduğunu anlatamıyorum tabii ki. Ama yine de çabalamaya değer yani ben de biraz İhsan’ın umuduna sığınmak istiyorum açıkçası.

Ayça: Şeyden çok bunaldım ve sıkıldım. Öğretmen olacağız, sizi eleyeceğiz, bizim istediklerimiz gelecek. Gerçekten en iyisi olmak, birinci mi olunacak? Birinci olayım ve artık elenmeyi istemiyorum hiçbir şeyden. Bu liyakatsizlik, gerçekten hak yenmesi ve liyakatsizlik çok canımı sıkıyor. Çok hakkım yenmiş gibi hissediyorum ama yine de faydalı olmak istiyorum yani.

Bahar: Bilmiyorum yani benim ailem de biraz karışık. Yani şöyle ben ne yapsam destekler onlar. Çok bir sorunları yok aslında. Ama isterler mi isterler. Çünkü çok rahat. Benim annem 47 yaşında. 34 yaşından beri üniversite okuyor. KPSS çalışıyor. Onu yapıyor, bunu yapıyor. İşte zamanında okuyamamış. O AGS'ye girdi mesela. Ama yine de benim fikirlerime karşı çok saygılı. Kesinlikle hak veriyor. Ama kendisi için de bir fırsat olduğu için bunu kullanıyor. Ona da bir şey demiyorum. Hak veriyor kesinlikle bana. Çok iyi anlıyorum. Ama sen bunu şu an böyle değiştirmiyorsan, babam da şey der: “Yani, bu kadar çok nefret etme, sana zarar verir. Yapmak istemiyorsan yine yapma ama nefret etmeyi bırak.” Ben sadece çok kızdığım için böyleyim bunlara.

İhsan: Yani bu ülkede köklü değişiklikler olmadığı sürece hiçbir şeyin iyiye gideceğini düşünmüyorum. O yüzden bir vatandaş, bir kişi olarak kendimi ön plana koyuyorum. Yani tabii ki hepimiz etkileniyoruz dış faktörlerden ama bizim şu anda herhalde bu kadar etkilenmeye lüksümüz olduğunu düşünmüyorum ben. Bence kendimizi böyle şeylerle yormaktansa işte uğraşıp çabalayıp bir yerlere gelmek için enerjimizi harcamamız lazım bence. Çünkü burada istediğimiz kadar konuşabiliriz. Konuşmamız da lazım zaten. Ama bu görüşme bitince bunlara takılmayıp çalışmaya devam etmemiz lazım. Bir de şöyle bir durum var bence. Bizim çok çok çok çok göz ardı ettiğimiz. Biz de aslında bir eko çemberinin içindeyiz. Hani işte sürekli her şey iyi iyi iyi deniyor. İnsanlar işte iyi olduğuna inanıyorlar. Biz de sürekli kötü kötü kötü diyoruz. Ve hep sadece bunu duyuyorsun. Bu yüzden kendimizi de iyi hissedemiyoruz yani. O yüzden bence çemberin içinden çıkıp kendi içimizde biraz düşünüp, işte evet her şey çok kötü ama ne yapmam lazım, buna bakmamız lazım bence. Bu olayı işte kişisele indirdiğimiz zaman, en azından insan kendisini daha iyi hissedebiliyor bence. Ben o yüzden umutlu olduğumu düşünüyorum.

Yasemin: Son olarak ekleyeceğimiz başka bir şey var mı?

Ayça: Ben çok teşekkür ederim. Açıkçası çevremde çok da fazla ilgilenen biri olmadığı için bu konuyu konuşabileceğim pek bir ortam yoktu. Bu röportajdan da tesadüfen haberim oldu. Çok teşekkür ederim emekleriniz için.

Yasemin: Biz teşekkür ederiz.